

Podpora open science na Univerzitě Karlově

Open Science Week 2023

UNIVERZITA KARLOVA
Centrum pro podporu open science

Dagmar Hanzlíková
Centrum pro podporu open science, UK
17. 10. 2023
openscience@cuni.cz

Centrum pro podporu open science

* 1 ledna 2020, Ústřední knihovna Univerzity Karlovy

- Open access (2
 - Síť fakultních koordinátorů
- Správa výzkumných dat (3
 - Autorskoprávní problematika
 - Licence

UNIVERZITA
KARLOVA

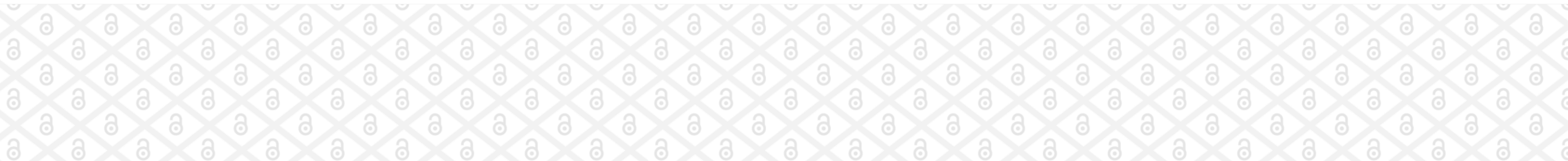
EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

HR EXCELLENCE IN RESEARCH

Centrum pro podporu open science: Role

1. Přímá podpora výzkumným pracovníkům
2. Strategický rozvoj open science na UK

Podpora výzkumným pracovníkům

Open Access

- Konzultace k publikování Open Access
- Konzultace k predátorským časopisům
- Správa slev a tokenů APC
- Metodologická podpora Repozitáře publikační činnosti
- Podmínky poskytovatelů financí

imgflip.com

JAKE-CLARK.TUMBLR

Správa výzkumných dat

- Semináře a konzultace ke správě výzkumných dat
- Pomoc při přípravě DMP
- Spolupráce s výzkumnou komunitou
- Podmínky poskytovatelů financí
- Příprava kurzu pro data stewardy

Právní podpora

- Zveřejňování děl v repozitáři publikační činnosti
- Užití cizích děl ve výukových materiálech
- Aplikování licencí k vlastním dílům

Management výzkumných dat

Data management plan

Sběr a zpracování dat

Bezpečné nakládání s daty

Právní a etické otázky

▼ Licence

- Etické aspekty správy dat

FAIR data

Uchovávání dat

Sdílení výzkumných dat

Podmínky poskytovatelů financí

Licence

Pokud se rozhodnete své dílo veřejně sdílet, je vhodné opatřit je licenci, aby uživatelé věděli, jakým způsobem mohou vaše data použít. České zákony neumožňují autorům vzdát se svých osobnostních práv, tedy použít tzv. waiver (např. [licence CCO](#)).

Kdy můžete své dílo opatřit licenci?

Pokud chcete opatřit své dílo licenci, musíte si dát pozor, abyste k tomuto kroku **měli oprávnění**. Například pokud dílo vytvořilo více osob, je třeba získat souhlas spoluautorů s udělením licence. Jestliže dílo vzniklo v rámci plnění pracovních úkolů v zaměstnání, pak je podle [§58 Autorského zákona](#) vykonavatelem majetkových práv typicky zaměstnavatel. Problematiku vykonávání majetkových práv k zaměstnaneckým dílům na Univerzitě Karlově pak řeší [Opatření rektora č. 17/2018](#), které se vztahuje ke slovesným dílům jako jsou vědecké nebo odborné články a umožňuje autorům zastupovat zaměstnavatele při poskytování licencí k takovému dílu. Licencování výzkumných dat může být komplikovanější a může vyžadovat právní konzultace, jelikož data samotná nemusí podléhat ochraně dle autorského zákona. [Tento stručný návod](#) vám může pomoci se základní orientací v problematice vlastnictví dat. Licencování databází v České republice se pak řídí především dle zvláštního práva pořizovatele databáze ([§88-§94 Autorského zákona](#)). Ve [čtvrté části Občanského zákoníku](#) (Zákon č. 89/2012 Sb.) pak naleznete informace o poskytování licencí k předmětům chráněným autorským zákonem.

Jak vybrat vhodnou licenci?

Než začnete zvažovat, jakou licenci své dílo opatříte, ověřte si, zda-li nemáte povinnost dílo poskytovat pod určitou licenci (danou např. poskytovatelem financí nebo nakladatelem). Pokud jste neidentifikovali žádné omezení, můžete dílo poskytnout pod jakoukoli licenci, avšak je vhodné využít některou z předpřipravených standardizovaných veřejných licencí, které vám zaručí vyšší míru právní jistoty. Nejznámější a nejpoužívanější veřejné licence jsou [Creative Commons 4.0](#), jejichž výhodou je především jejich variabilita a mezinárodní srozumitelnost, a které lze využít jak pro vědecké publikace, tak pro výzkumná data.

Website

- <https://openscience.cuni.cz/>
- V češtině a v angličtině
- Aktuality
- Open access & Výzkumná data
- Slevy a tokeny na APC
- Podpora
- Kontakty

UNIVERZITA KARLOVA
Centrum pro podporu open science

UK | Ústřední knihovna | Repozitář publikační činnosti UK | Digitální repozitář UK

Hledaný výraz Hledat

CENTRUM • OTEVŘENÁ UK • OPEN ACCESS • VÝZKUMNÁ DATA • PODPORA • KONTAKT

AKTUALITY A ČLÁNKY

<p>Open Science Week 2023</p> <p>číst dále ></p> <p>22. září 2023</p>	<p>Open Science Week</p> <p>22. září 2023</p>	<p>Tokeny vydavatele Taylor & Francis pro rok 2023 byly vyčerpány</p> <p>číst dále ></p> <p>30. srpna 2023</p>	<p>Tokeny vydavatele Springer Nature pro rok 2023 byly vyčerpány</p> <p>číst dále ></p> <p>21. července 2023</p>
<p>Nové slevy a tokeny na open access publikování!</p> <p>číst dále ></p> <p>6. února 2023</p>		<p>Otevřená věda aneb Jak se vypořádat s replikační krizí</p> <p>číst dále ></p> <p>8. března 2023</p>	<p>Open science semináře 4EU+ pro rok 2023</p> <p>číst dále ></p> <p>22. února 2023</p>

[Všechny aktuality >](#)

E-learningové kurzy

Open access na UK – Jak publikovat otevřeně?

Nástěnka / Moje kurzy / OAnaUK

Úvod

Vítejte v kurzu Open access na UK – Jak publikovat otevřeně?

Absolvováním tohoto kurzu získáte **vhled do problematiky** otevřeného publikování a základní informace o možnostech, které Vám publikační model otevřeného přístupu nabízí. Budou Vám představeny **užitečné nástroje a platformy** a dozvíte se, na koho se stran open access na Univerzitě Karlově obracet.

Na konci kurzu si budete umět zodpovědět následující otázky:

- *Co je to open access?*
- *Co znamená "publikovat otevřeně"?*
- *Jaké výhody publikování v režimu open access přináší?*
- *Jaký je rozdíl mezi zelenou a zlatou cestou open access?*
- *Jaké konkrétní kroky musí autor podniknout, aby publikoval v režimu otevřeného přístupu?*
- *Jaké jsou typické znaky tzv. predátorských časopisů a vydavatelů a jak se jim vyvarovat?*
- *Co mi jako autorovi v oblasti otevřeného publikování Univerzita Karlova nabízí?*

Jak to funguje?

Každá kapitola představuje jedno téma a obsahuje základní **definici** a textový **výklad** doplněný o multimedia (video, obrázky, infografiky apod.). Na konci každé kapitoly naleznete přehled **doporučené literatury** spolu s **užitečnými odkazy**. Každou kapitolu uzavírá krátký **kvíz**, ve kterém si můžete ověřit nově nabyté znalosti. Pro možnost vyplňovat kvízy je třeba se do kurzu zapsat (ozubené kolečko vpravo nahoře > Zapsat se do tohoto kurzu).

Zapsat se do tohoto kurzu

Správa výzkumných dat

Nástěnka / Moje kurzy / RDM

Úvod

Vítejte v kurzu Správa výzkumných dat!

Výzkum založený na datech už zdaleka není jen doménou přírodních věd, ale stává se čím dál běžnější napříč různými vědními disciplínami. S rostoucím významem dat roste také potřeba umět s daty nakládat a to jak v průběhu výzkumného projektu, tak po jeho skončení. V rámci tohoto kurzu vás seznámíme s **problematikou správy výzkumných dat** a také vám představíme **užitečné nástroje**, které vám se správou dat mohou pomoci.

V průběhu tohoto kurzu se mimo jiné dozvíte

- *Co jsou to výzkumná data*
- *Co se rozumí správou výzkumných dat*
- *Jaké výhody management dat přináší*
- *Co je to plán managementu dat (data management plan) a jak jej vytvořit*
- *Tipy pro zpracování dat*
- *Co jsou otevřená výzkumná data a jak data sdílet*

Jak to funguje?

Každá kapitola se věnuje jednomu tématu a naleznete v ní základní **definice** a textový **výklad** doplněný o multimedia, další **užitečné odkazy** a přehled **doporučené literatury**. Každou kapitolu uzavírá krátký **kvíz**, ve kterém si můžete ověřit nově nabyté znalosti. Pro možnost vyplňovat kvízy je třeba se do kurzu zapsat (ozubené kolečko vpravo nahoře > Zapsat se do tohoto kurzu).

Další podpora

- Přednášky a semináře
- Vzdělávání doktorandů
- Metodologická podpora
 - Výběr open access časopisu
 - Pomoc s identifikováním predátorských časopisů
 - Konzultace k DMP
 - Právní podpora – licence a duševní vlastnictví
- E-mailová konference [oa-I](#)

**PODPORA VĚDECKÉ KOMUNIKACE
21. STOLETÍ**

Centrum pro podporu open science Univerzity Karlovy nabízí zaměstnancům a studentům:

- Školení na míru a individuální konzultace
- Metodickou podporu při výběru vhodného open access časopisu či repozitáře
- Metodickou podporu při prověřování potenciálně predátorského časopisu či vydavatele
- Metodickou podporu při správě výzkumných dat před, v průběhu a po skončení projektu
- Metodickou podporu při zajištění otevřeného přístupu k výzkumným datům

Bližší informace k otevřené vědě (open science) naleznete na stránkách openscience.cuni.cz nebo nás kontaktujte na e-mailu openscience@cuni.cz.

Strategický rozvoj

Nepřímá podpora výzkumníkům

- Zajištění infrastruktury na UK
- Dostupná podpora
- Osvěta
- Spolupráce s dalšími součástmi univerzity
- Zapojení do národních a mezinárodních pracovních skupin

OA: Repozitář publikační činnosti UK

- Vývoj a správa v Ústřední knihovně UK
- Metodologická podpora
 - Metodologické materiály
 - Video návody
 - Semináře pro práci s repozitářem
 - Konzultace
- Autoarchivace prostřednictvím CRIS systému
 - Implementace nových funkcionalit
- [Více informací o repozitáři](#)

Politika výzkumných dat (v přípravě)

Cíl: Specifikovat **základní principy** správy výzkumných dat a vymezit **odpovědnosti** univerzity a jejích výzkumníků.

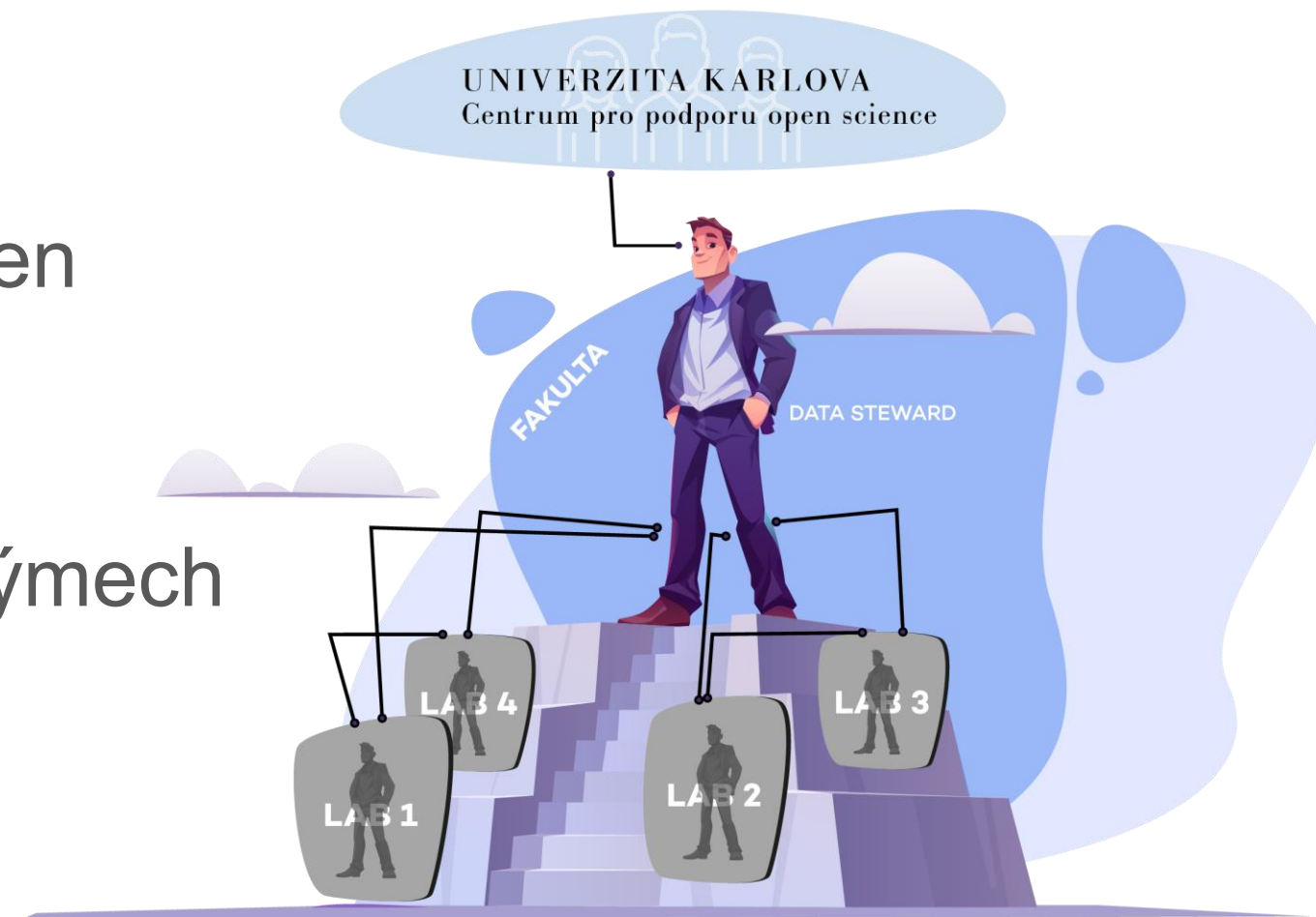
- Základní principy
 - Sběr a uchovávání dat, dlouhodobé uchovávání, sdílení
- Výzkumník: Spravuje data v souladu se základními principy
- Univerzita: Poskytuje infrastrukturu a podporu
- Dostupná podpora

Data stewardi

Zavádění pozice data stewarda

- Centrální podpora (Centrum open science)
- Fakultní data stewardi
- Data stewardi ve výzkumných týmech

Strategický cíl na rok 2024

Další aktivity

Objevte s námi klíč k open science!

Mgr. Ondřej Tichý, Ph.D.

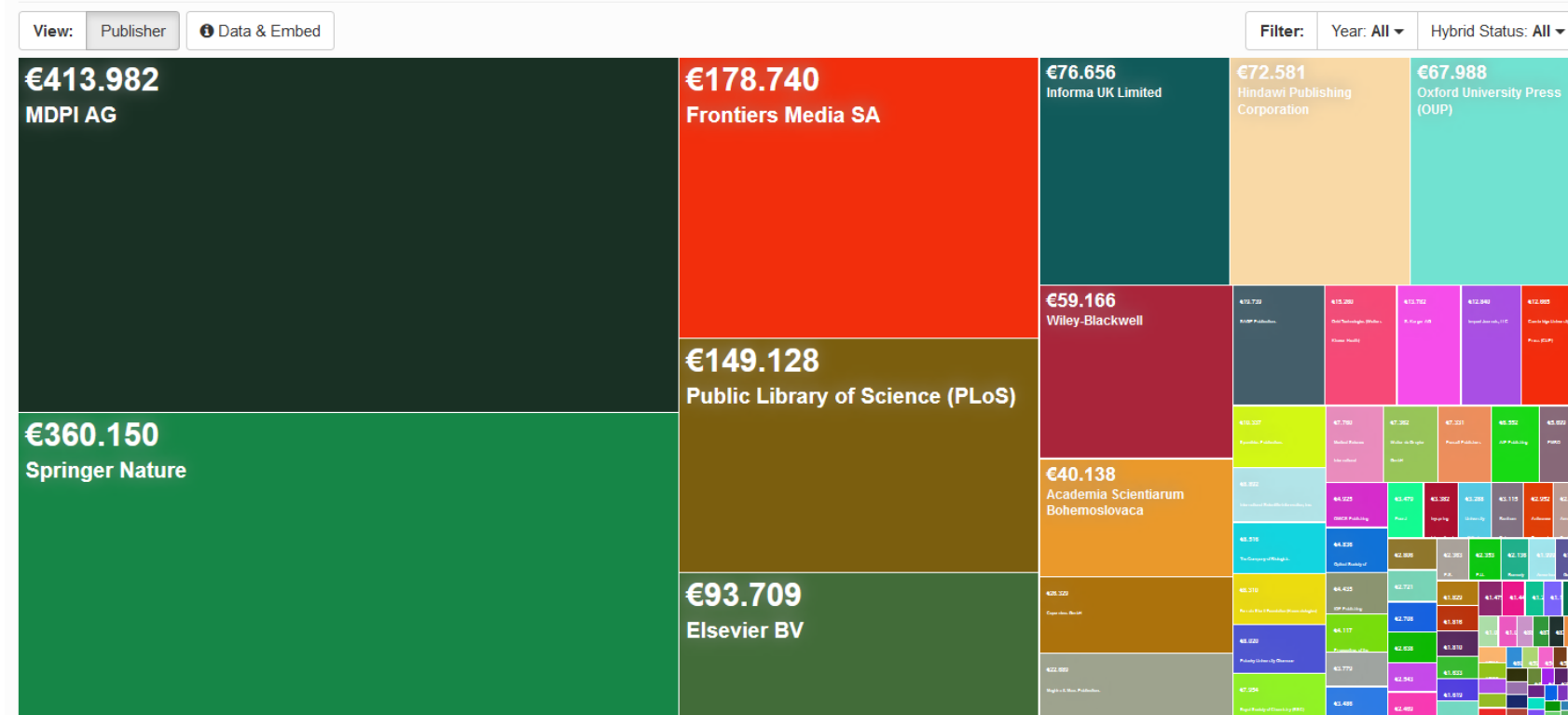
*"Open science
znamená svobodu
bádání a
důvěryhodnost vědy."*

Filozofická fakulta UK

ORCID iD:
» [0000-0001-5088-3129](https://orcid.org/0000-0001-5088-3129)

OPEN SCIENCE ŠAMPIONI UK
» bit.ly/opensampioniuk

Děkujeme za pozornost.

Centrum pro podporu open science
Ústřední knihovna UK
openscience@cuni.cz